

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕСТЕТИКИ ТА ЕТИКИ

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ЯК СИСТЕМА
ПРОФЕСІЙНИХ І МИСТЕЦЬКИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ**

**Збірник матеріалів
VI мистецько-педагогічних читань
пам'яті професора О.П. Рудницької**

Чернівці
Зелена Буковина
2010

УДК: 371.123:7

ББК: 74.202.5

П 24

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
АПП України
(протокол №6, від 25 травня 2009 р.)

П 24 Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів VI мистецько-педагогічних читань пам'яті професора О.П. Рудницької. – Чернівці: Зелена Буковина, 2010. – 348 с.

ISBN 978-966-8410-38-6

Редакційна колегія:

І.А. Зязюн, доктор філософських наук, професор, дійсний член АПП України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України;

Н.Г. Пичкало, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПП України, заступник директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України;

Л.О. Хомич, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу виховних систем Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України;

О.М. Отич, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України;

І.В. Лисакова, кандидат педагогічних наук, молодший науковий співробітник відділу педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України;

Н.О. Філіпчук, науковий співробітник відділу педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України;

Ю.В. Грищенко, молодший науковий співробітник відділу педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України.

Рецензенти:

Н.Є. Миропольська, доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання Інституту проблем виховання АПП України;

Т.П. Усатенко, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу виховних систем Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПП України.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись з позицією редколегії.

ISBN 978-966-8410-38-6

© Інститут педагогічної освіти
і освіти дорослих АПП України,
відділ педагогічної естетики та етики, 2010
© Зелена Буковина, 2010

Таким чином, цілісність художнього мислення майбутнього вчителя музики в процесі інтерпретації творів мистецтва забезпечується різноманітними зв'язками всередині його структури і є невід'ємним фактором у підготовці вчителя мистецьких дисциплін і формуванні його професійної спрямованості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Борисова Л.В. К проблеме интерпретации литературного текста/ Борисова Л.В. Доклад интернет-конференции, посвященной памяти российского филолога и философа Г.И.Богина. "Рефлексия. Смысл. Герменевтика" 28.11.2003 А.С.Заикина/ред Д.Ю.Столяров .

2.Зедльмайр Г. Искусство и истина: теория методика истории искусства / Зедльмайр Г. Перевод с немецкого / СПб: Аxioma, 2000. – 272с.

3. Предтеченская Л.М. Метод художественно-педагогической драматургии в преподавании курса «Мировая художественная культура»/ Предтеченская Л.М. // Музыка в школе, 1984, № 4.

4. Психология личности. Словарь-справочник / Под ред. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. Киев „Рута”.2001

5.Раппопорт С.Х. От художника к зрителю. Проблемы художественного творчества."Советский художник".М.:1978, 237стр.

6.Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: /Рудницька О.П./ Навчальний посібник.– Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

УДК378.637.016..78

І.К. Глазунова., м. Київ

ГУМАНІСТИЧНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.

Гуманізація навчально – виховного процесу є проблемою вкрай актуальною у розбудові демократичних засад відкритого суспільства. Демократизація суспільного життя як основна тенденція і цінність соціального розвитку вимагає від системи освіти формування нового типу підростаючої особистості, здатної до саморегуляції своєї поведінки в умовах відкритого гуманного суспільства, яке має поступово розвиватись в умовах ринкової економіки.

Універсальність гуманістичного виховання полягає в тому, що людину особистість можна добре виховати лише завдяки людяності. Сприйняття і усвідомлення всеосяжної сутності добра, що можливе на засадах розвитку гуманістичного мислення, повністю виключає будь – яке насильство, як „традиційний” засіб вирішення непорозуміння, неузгодженості, спірних проблем і соціальних конфліктів.

Зрозуміло, наскільки актуальна роль мистецької освіти. Наскільки важливі завдання повинна вона вирішувати. Гуманістичне орієнтування формування й розвитку педагогічних здібностей майбутніх вчителів музики набуває первинне значення. Це перш за все стосується витримки та рівноваженості; організаційно – комунікативних здібностей; суєстинних здібностей; педагогічного такту; спонування студентів до творчої самореалізації. Усі ці питання дуже малоопрацьовані сучасною педагогікою мистецтва.

Вказані питання надзвичайно пов'язані між собою. Так, в реальному педагогічному процесі спонування студентів до творчості неможливе без встановлення контакту між ним і педагогом, а подолання страху перед публікою значною мірою опирається на здатність до збереження творчого самопочуття в

екстремальних умовах. Педагогічний контакт передбачає зв'язок між педагогом і учнями, що носить безпосередній і особистісний характер.

Які фактори визначають продуктивну взаємодію між викладачем і студентом? Можна сказати так: після розв'язання педагогічного завдання вчитель повинен ще розв'язати комунікативне завдання: організувати безпосередню взаємодію з учнями, через яку здійснюється реальний виховний вплив у практичній педагогічній діяльності. Сугестивні здібності – це перш за все емоційно – вольовий вплив на учнів. При педагогічному контакті відбувається зіткнення психологічних сфер викладача і студентів. Виняткового значення при цьому набувають спільність художніх цінностей, характер музичного сприймання, творчі інтереси. У майбутньому цей досвід спілкування допоможе у формуванні педагогічного такту студента.

Так, значної дослідницької уваги потребує дослідження ролі позитивних естетичних емоцій, що виникають при зустрічі з художніми цінностями. Мистецька діяльність – специфічний вид діяльності, основу якої мають складати позитивні емоції. Завдання педагога – не руйнувати емоційно – естетичну атмосферу заняття. Музичне навчання не може бути успішним, якщо постійно супроводжується зауваженнями, нотаціями, приниженням учнів. На увагу до позитивних емоцій на заняттях у студентів формуються сугестивні здібності.

Негативні емоції зводять наівець естетичне переживання. Учень не здатний при цьому адекватно оцінити художні достоїнства, закладені в музичному творі, моменти естетичної насолоди відступають далеко на задній план. Емоційно – естетична нейтральність, втрата насолоди від сприймання і виконання музики негативно впливає на саму сутність художньо – виховного процесу. Навіть цілком справедливе спрямування учня на необхідність наполегливої, самовідданої роботи, постійна перспектива тяжкої праці в решті решт може привести до втрати гедоністичних ефектів від спілкування з мистецтвом. Позитивні емоції, спільне переживання естетичної насолоди від музикування – неодмінна умова досягнення взаємодії, контакту між педагогом і вихованцем. Проблема досягнення естетично – творчого співпереживання, взаєморозуміння і взаємодії між педагогом і учнем – особлива її розв'язання закономірно апелює до вивчення впливу неусвідомлених компонентів психіки. Натомість варто шукати непрямі, обхідні шляхи, звернення до чинників опосередкованого педагогічного впливу. Один з них – підключення студентів до творчих мистецьких пошуків викладача.

Пряме втручання, заклики, умовляння, проголошення необхідності співтворчої роботи на уроці – не тільки не ефективні, часом вони можуть дати навіть зворотний ефект.

Педагог, що займається творчою роботою, активно впливає на стимулювання мистецьких устремлінь студента. Для нього цей вплив відбувається далеко не завжди усвідомлено. Атмосфера творчості, пошуку нового виявляється опосередкованим чинником активізації музичного навчання студента, формування і розвитку його педагогічних здібностей.

Сьогодні теорія і практика художнього виховання до числа першочергових відносить дослідження умов самореалізації особистості.

В умовах музично – педагогічного навчання – це залучення студентів до реальних форм спілкування з дітьми. Ці спілкування формують комунікативні здібності майбутніх фахівців. В процесі проведення практичних занять застосовуються навчально – рольові ігри, цілеспрямований педагогічний і виконавський тренінг, обговорення. Все це сприяє оволодінню методами мистецької педагогіки, формує і розвиває педагогічні здібності студентів.